

Niamuno Sargas

broliams Lietuwininkams žines pranešas.

„Niamuno Sargas“

Tilžeje, kas ketvergą išdūdamas, kaštija prie arcziausiojo pušto ar per gromatnešį apšielitais ant bertainio meto 50 peningiu, su prinešimu į namus 65 peningius. Ir pati laikraščio išleistume Tilžeje, pylimo ulcezoje (Dammstraße) 2. bute, priima apšielitawimus arba išrašymus.

**Wernai mylestim cecoryste,
Drašei užtaršim lietuwnyste!**

Apsakymai

į „Niamuno Sarga“ istatomieje kaštija po 10 peningiu už kožną smulkeis raštais išspausiq eilute ir yra šio laikraščio išleistume priimami. — Gromatas ir rantraščius del laikraščio funcziamus priima redytume Tilžeje, pylimo ulcezoje (Dammstraße) 2. bute.

15. num.

Tilžeje, 14. aprili 1887.

2. metas.

Niamuno Sarga

dar wis galima prie kožnos cecoriškos puštos už 50 vř. ant meto bertainio apšielitiuti.

„Niamuno Sarga“ redytuwė.

Įš Wokietijos.

Įš Berlyno. Wiešpats cecorius dabar wisai pasweikęs sawo darbo reikalus su paprastu stro-pummu atliet ir jau wël, kaip pirma, pasiwažinėti gal.

— Įžegnojimas jaunausiuju dwieju dukteriu karaluno, princešu Sofijos bei Margaretės, nusi-dawė 5. šio menesio po pribuwimo daug aukštu swecziau. — Šalioje ketvergoje wisa cecoriška gimine pagal seną paprotį šwentą weczerę palocziuje priėmė.

— Karalunas del geresnio pasigawimo nū sawo ligos letina į mandykly Gms nukeliantu, kur-lint jį jo augštoji žiuponė su trimis dukterimis palohdės. Kiekorei neatbutinai prašo, kad karalu-nas Gmse užšilaitydamas, nei joks darba is ne-uzšimtu, bet tik wien del atšigaiwinimo ten gywentu.

— Princas Endrikis iš Berlyno wël pas sawo marczia į Darmstadt sugrįžęs.

— Meste Wandsbel nekursai waitius siunte iki cecoriaus maldos gromatq. Toje jis melbė, kad cecorius jo tēwams, kurie waringūse pasilaitymūse randasi ir sunkei serg, pašalpa priteiktu. Po pasityrinėjimo del tos gromatos tēwai gawo 50 mk., iš gerdešystės štrynės prirodytu.

— Įš Petersburgio rašo apie weikei nusi-dūsentį susižadejimą wieno maskoliško princo iš cecoriškos giminės su seniausiu duktere princo von Wales. Per tai atširastu drutesnis susirizimas tarp Maskolijos ir Anglijos waldonu butu.

— Ponui v. Reudell, iš sawo urėdo kaip wokifškas pasiuntinys Rime, atširautus, tapė pasiuntinyštės darbai ant pradžios growui Gokui už-dūti. Rą laikraščiai apie paseleją pono von Reudell itišiol rašo, be jokio tikrumo yra, nės dar nēko apie praminingą naujo wokifško pasiuntinio Rime nežinoma.

— Sakoma, kad wokifškas pastu. Anys Peters-burkhyje, generolas v. Szweinitz, atšidėkawojimą prašęs ir gawęs yra. Jo wietą jims nekursai generolas v. Werder, dabar Berlyne esantis.

— Laikraščiu „Posener Zeitung“ iš Waršawos apie sekantį atšitikiną rašė: Landrotas

kreizo Nowogrodek, Minsto gubernijos, apsafo per, prie kampu prilipitus plakatus, kad wartojimas lenkifškos kalbos prie atwiriu susiejimu, gaw-padose, prie sūdo, kaip ir wisūse kitūse apšiejimūse uždraustas yra. Ant to nedabojantieje už tai atšiliepti turės. — Tai labai lengwas budas neapfencziamą kalbą pašalinti, ale ar atšiefs sawo mieris? Rodosi kad ne, bet atpencz, tik baišų papiktinimą padarys.

— Škaitlius Wokiecziu, į Elzas-Lotringius įwandrawusiu, per kelius laikraščius apsafo, kad pagal ju mislį tik tada šita žemė pakajaus ir laimės turės, ir daugiaus prie Wokietijos glausis, jei wisi žemės dawadai be perkeitimo pasiliks, kaip buwo. Tokiu budu gawetu wisi widurini reikalai be jokio trikdinimo toliaus eiti, ir kitkas po tam jau iš sawęs atširastu. Bet su gwoltu wisq apmainyti norint, tik gawetu tūs pasilaitimus papiktinti.

Įš mēsto Mek. Prieš jau pirma suimta pinigoczii Hubert dabar peršiejšojimą del žemės iš-dawejystės pakelė. Prie buto peršiejšojimo atširado daug gromatu ir raštu, iš kur galima patēmyti, jog Hubert prie prancuzifškos patrijotu draugystės prigulejo, ir kad jis pinigus tos draugystės walbė. — Tarp kitu tapė ir wiens abrozu kup-

Apie atgaitwinimą musu lietuwiškos kalbos.

Pranešimas laitytas d-ro Saunerweino ant susiejimo draugystės „Byrutes“ Tilžeje, 13. merca 1887. 5) (Priemazga.)

Numanoma, kad tokiu budu tą weikiaušei parodyti ir patikrinti gali, kad jau ney jokiu Lietuw'ninkū daugiaus neb'esant. Paliept wisiems kudiškams, arba ir su korawonėmis tokiu budu jūs priverst, idant jie minau tikray wokifšay atšilieptu, ar jie tikray moka, ar ne, ale nors kiet istengia, je ir ne. Tay sakyl, kad wisi pagal tai wokifšay atšiliejiantieji tur Wokieczais laikomi buti. Tay su wienu šlytu wisi Lietuwininkū kudiškiei lgy monais apmuniti, bus Wokieczais pas-tojė. Wisi Lietuw'ninkai nūglay bus šalin. Ale, idant musū mieloji ir numanomay tikray musū tarpimo norinti wyriausybe wisay ne gawetu klaidinama buti tokieis, kad ir ne noringay ale tikt tobuliausiu budu netikrais apludijimais apie skaitliu Lietuw'ninkū, tay kožnas tikras Lietuw'ninks, tay ypaczey kožnas Byrutininks, testi-procwoja sawo kampe, kad jis ne rasi kofį be tikro ismanymo padaryta, bet kad wisay tikra sus-faitymq lietuwiškū kudiškū sawo šuilėsa, sawo parapijoše, sawo kampe išwestu ir žinomq darytu, jeib, reikiant, musū mielaję wyriausybe ir apie tokius keliu wisay nekaltū arba ir tikt rasi kuczės per kytriu žmoniū persižurėjimus Lietuwininkū susfaitymo dalytūse apšwēsti gawetumbim. Musū garbingai wyriausybei tai juk tiktai ant naudōs, o ypaczey ant džiaugimo te gales buti. Neša jį, pagal sawo mielasirdingyste, juk ne norēs, kad šitas susfaitymis kudiškū nū šesiu metu ir dar

senesniu (aukštyn) bile tokiu persižurėjimu dwa-sifšay gawetu pawidalg atšaukti ano pažjstamojo susfaitymo kudiškū nū dwiesū metu ir dar jaunes-niū. O ji wël pagal sawo ismintį, juk jū geriaus nekai mes prasti žmones, įžiurēs ant kokios iš-kadōs toks, numanomay persižurėjimu nusidūti gawēsę, staigus suwokiecziamas Lietuw'ninku jei busę. Juk ir jį — musū aukštoji wyriausybe — ir mes pažjstame aną senajį Salamono žodi, kad „tq, kurs tworq ardas, žaltys igelēsę“. Lietuwifš-koji kalba ir yr' lgy kofia twora, beje tikray druta twora aplink lietuwiškaję mislį prieš wisokias ap-kreiptas naujynas ir waldžiai pawogingus dūmo-jimus. Rasžin koks žaltys ir pats iššitarsę, gir-dėjau, kad Lietuwōs kampe wisay nei bandyte ne bandyšę igelti, kol ta gywoji twora, butent lie-tuwifškoi kalba, dar busenti randama. Tikt keli žmones nēsšaugodami te atima ir te išardo šita tworq; tay jau žinom, kad ir žaltys igels. O suprantomas daikts, koks žaltys! Kas nor bandyti, tas te bando. Mes, kaip wierni musū Cecoriaus padonai, širdingay graudenam, kad, minau, tikt ne bandytu.

Turiu primjti, kad girdešęs budams, kad anam minētame tikray lietuwiškame kieme jau neb' esant Lietuw'ninkū, tūjau, naujynininku pas-tojės, nuwažiawau tenay, įėjau į wieng butq pilnq žmoniū, ir sakiau, kad aš girdešęs, buk ten jau Lietuw'ninkū wisay neb' esant, o kad aš tikt apie tai tikray persiludyti norējės. „Apsaugok, juk mes cze wisi wierni Lietuw'ninkai esame. Wos du Wokiecziu testiranda wiame kieme. Ale rods ney truputytēs lietuwiško mokšlo šuilėsa“!!! „Na geray“, sakiau: „Aš jau buwau taip nusigandęs,

kad cze jau newa wisi Lietuw'ninkai ar numarinti, arba šep prapūle“.

Žinoma, kokios klaidos ir į geriausius šio swieto raistus lubija išlyst. Tay ir sawo patiems, ir ypaczey Cecoriui ir waldžiai ant gero, labay uždabokime ant šito dalyko. O štay, tokiu budu numms pagal zokanq pasijudinant, rasi ir keli anū numirusiųjų Lietuw'ninkū wël prades judėti, o akis atwerdami ir wisus aplink matydami atgijant, jau rasi ir patys welys gywi buti, nekaip numirę. O tay aniems numirusiems nors mazumeli atgijant, bene ir pasiliaus ans jūū ikšiolifškas, lgy kofiu deiwū murnėjims, o ans (pagal jūs) klaidinamū arba klaidinancziū laik-raščiu laukinis kryštawims, buk garbingos wokifškos kultuwōs tikras tarpims galys mierijams buti, pagal kofį skaitliu tokiū įžegnojimū, kurie (iš daliēs ar tiesog, ar per wingius lgy priwarta priwercziami, o wël iš daliēs iš paiklausiojo pasididziawimo pr ašomi) po suprasito pirmkarcziū mokšlo nusidūda, arba tampa atliekami.

Tokiu budu su tikru pasididziawimu, tai esti, su tikru garbinimu sentewiū tēwonyštės ir su tikru dabojimu ant sawo zokanifškū teisybju pri-weršiu ir numirusius Lietuw'ninkus, kad įšitēmytu, kad mes dar cze esq — prikelšime jūs, pabudjšime, atgawjšime.

Busē numirusius (arba gali ir sakyti, dar pusgywus) Lietuw'ninkus jau daug lengwiaus yr' budint ir atgawinti. Busē numirusieji Lietuw'ninkai, tai yr' tokie, kurie, sawo šir-dies dugne dar labay myl' sawo lietuwiškaję kalbą, ir kurie, taw ju geraišeis funigais graudenus, kad jie tikt sawo kudiškus ne į puse supran-

czius iswarytas, kurs sawo kromo langus wis tokeis abrozais isgrozindawo, per furius Wolke-
cei buvo isjuktami arba seip ju neapfentimas
ispreiskiamas. Tas taipjau iswarytasis cecorystes
saimo deputiertas Antoine ketina dabar i mestsq
Brussel, Belgijoje, nukeliuoti ir is ten ant wo-
kisko cecorystes saimo atwykti. Izkisiot is musu
mesto iswarusieje yra 10.

Iš swetur.

Iš Italijos. Galiausiai czion tik pasijete naujg
ministerijg sudawadyti. Ministeri Nobilant, Ni-
cotti, Tajani ir Genuta sawo atsidelawojimq prafie
ir gawo. Naujoje ministerijoje uzsieme Depretis
laufineis, o Crispi widurineis dalykais.

Iš Maskolijos. Pasfutiniame numeryje pra-
nešome apie wienq pastalbg, buk 31. praėjusio
mensesio nauja piktadėjyste pries carq Gatsynos
pileje promyta. — Dabar ale is wisu pusiu par-
cina patitrimimai, jog sita pastalba nera tik tuf-
czia pastalba, bet tikra teisybe. Maskoliska waldzia
tai tyeziomis wis uztyleti bando. — Carui darze
paswaikstinejant is krumu rewolweriu ant jo
siow; pirmasis siuwis tik padirgines tai ir is
antrosios pusės is krumu kulka atlieke. Bet nei
wienas, nei kitas ne troyjo. Wienas tu dwieju
piktadēju caro sargu suweis ant žemes negywas
nutrentas. Antrasis buvo apicieras, kuri, jam
pabegti norint, sugawo. Apie nusautaji nezinoma,
koks jis per wienas. — Dabar ir Gatsynos
pileje maskoliskas cecorius su sawo gimine negal
be baimės gywenti. Kaq maczyja wifos twirtynes,
ir wifos sargybes, jo neprietelei ji wisur perfe-
kineja, wisur ji surand, ir wisur jo gywaszio
tytoja. Kada syki Maskolija sulauks gerejnis
pasilaikymus?

— Bazistamasis Maskolius Karkows, redy-
tojis laikrafcio Maslowski Bedomostij, jau
wel pradeda polytiskise dalykaje misti. Jis nor,
kad pasilaikymai Maskolijos pries Wolkehtjg pagal

sawo, o ne, kaip iki siol buvo, pagal kanclerio
v. Giers uzmanytq budg butu. Is to prieza-
sties ponas v. Giers eme progq sawo atsideka-
wojimq prafyti. Izkisiot cecorius tam prafymui
sawo pritarimq nedawes. Wisas swetas dabar
su akylumu daboja, kas is to iseisges, ant katro
pusės cecorius linkes; ar jis laikyses pagal uz-
manymus v. Giers arba pagal Karkow. Zeigu
su pasfutiniu eitu is wieno, tai v. Giers jau wis
nu sawo uredo atstotu. Rods is nekuriu pusu
sako, buk cecorius ishitares, jog polytikq pono
v. Giers uz geriausiq laiko pagal tq, kaip ikisiot
ir toliaus laikyses. Is kitos pusės ale ir wel
kitaip skamba. Weil sis dalykas tures baigtis.

— Pinjgu bankq pono G. Neumark Warfa-
woje pankroteriawo. Skola pasidaro pusę milijo-
nos rubliu.

— Is Waršawos raso apie nusižudimq wieno
generolo wardu Korl. Korlis buvo labai gar-
bingas wyras ir augstus uredus aprupindawo.
Sakoma, kad is tos priezasties saw smertj dawę,
kadangi jo sunus nekursai leitmons R. Petrapileje
suintas tapę. Jis prigulėjo prie subuntawojimo
del caro nužudymo ir jo tewas paliktoje groma-
toje sake, jis nenor sulaukti toki gęda ant sawo
gimines pareinanti, del to su sawo garbingu
wardu jau pirma is swieto atstos.

Iš Bulgarijos rasoma, kad gimimo dienoje
kunigaitfcio Aleksandro norėjo Bulgarijq kaip
walnq karalystę iskaukti ir pradem kunigaitfij
Aleksandrq Bulgarijos karaliumi praminti. Is
nekuriu priezasciu sis apstemimas ale pasliko ne-
iswestas.

Vietuwinku pawasario giesmele.

Prisikelt tacziau,
Rytas uztel jau,
Prisikelt gywa
Tewiske mus' Vietuwa!

tamq wokisla kunigininku mokslq, bet labjans i
lietuwisla mokslq atsiustu, o kad kunigininku mok-
slas ne ant pasijawinimo kitos kalbos su galwa,
bet ant pasijawinimo wieros su širdze istatytas
esq — beje, tam pritar ir sako: „Je, mes mie-
lay noretumbim kudiki lietuwisla isleisti; ale
staj, juk kas zin kas uzdraudzia, juk bieda! kas
zin kas wisay nepriima i lietuwisla mokslq, juk
mokitojis nielo nemokina lietuwisla; o juk mes
ir lietuwisla knygu wisay ne turim, o musu ku-
dikis juk penkes dalis, ir wisla tiktay wokistay te
moka, ir ne gal wisla taip greitay wel ir lietu-
wisla isšimokinti ir t. t., ir t. t.

Na, tay yr' tiktay puse numire Vietuw'nikai.
Tiems lengwiaus galim gelbet, o ir turetun-
bim gelbet. Tikt atfartukim jiems, kad koznas
Vietuw'ninks tur tq teisybe, sawo kudikus izegnoti
dūt, katroj' kalboj' jis nor. Atfartukim jiems,
kad pagal tai kunigs tur pirmkarcius priimti
lietuwisla lietuwisla kiemise. Atfartukim jiems,
kad, pagal wyriasybes paliepinq, mokitojis tur
taip ir taip daug ir suileja lietuwisla mokiti.

Atfartukim jiems, kad ismintings kunigs, kurjai
zino, kaip menkay kudikai lietuwisla suileja is-
simokine, taip daug is galwos isšimokinimo ne
prafys keliuse mensesiuse, kur jis tiktay mato tq
gerq norq, tq brangieje wierq sawo kalboje su
širdze sugrebtii.

O tay pirm wislo tikt pagal musu istangq
parupikim tokiems knygas, parupikim, kur galima,
majunq pagalbos ant pasimokinimo. Tay
tokie mielay laikysies prie sawo kalbos, ir izeg-
noti dus sawo kudikus tokiu budu, kad jiems
tikray ant amzinos zegnones bus, ir ne tokiu
wirfutiniu budu, kurs jujū daugiems ne atfaktimq
nu welnio pazenklina, bet labjans amzing atfak-
imq nu sawo gimines ir nu wislo, kas jiems
turetū šwenta buti.

Sczim' dalyse mums Byrutininkams swarbus
darbas yr' pridalytas. Rods Byrute pagal sawo
istatus, n'ier istatyta ant wieros isplatini-
mo, ale dar menkiau ant is platinimo newieros.
Tas uzdraudims wieros isplatini-
mo tiktay

taip daug ir sakyti, kad musu tarpe, kur
Ewangeliskai, Katalikai, ir Maskolei, o rasi ir
Zydai gal rasti, ney jokiu ginciu del wieros
ne tur atfakti, ale ney jokiu budu, kad mums
wieros pamata uzdrausta esant isplatinti,
arba tiktay pawelyta, je niekingais apni-
kimais uzpulti. Jis tiktay taip daug nor
sakyti, kad mes ney jokiu budu nebandysim ney
wienq nu jojo tewu wieros bey Diewo garbinimo
nuplesti. Saksime kiti kiti: „Jey as tikriaus-
siaje wierq turim, tay as sawo Diewo mel-
sius, kad jis tawo klydimq atleistu. Ale,
jey tu turi tikriausiaje wierq, tay tu mel-
kis sawo Diewo, kad Jis mano klydimq
atleistu.

Ans uzdraudims ney jokiu budu ne nor sa-
kyti, kad mes pries pacze wierq arba wieros pa-
matas pasipriejyse. Diewe apsaugok! atpencz as
wieriu ir lukuriu, jog mes wisi Byrutininkai
kad ir ne del isplatini-
mo wieros pries
kitq susije, ale tikt koznas sawo, bey sawo tewu
wieroje wis ir pasilikje ir numirje. Kad Vietuw-
ninku mokslui pagalbg atnebt norim, kaip ir wo-
kiskoji moklo draugyste ir swetimose karaly-
stese wokiskam moklui, tay ir prie sito darbo
wisay ne galime, ney, Diewe dūt, noręte ne
noretume, be wieros apsigelbeti. Wellingtons prie
aprodymimo siu suiliu zokanu yr' sakę: „Ap-
swieskit žmones, ale be wieros, tay užaugjite
kytrus welnius.“ O taip ir bus wisados. Tay,
jey tikra moklo draugyste tikriems Vietuwinkams
norim buti, tay pirm wislo ir ant wieros moklo
turim uzdaboti. Nesa Vietuwinku isgelbesjims
ir lietuwislos kalbos likims su wieros moklu
ir su izegnojimais areziausej yr' suristas. Dūt
wokiskiems izegnojimams per wisokias kytrystes
wirfu gauti, tay Vietuw'nikai wel bus prapule,
o ir del netobulo ismanymo is dalies ir i pa-
sileidelius pawirte. Todėl pristokim wisiems gim-
dytojams, kurie noretu sawo kudikus lietuwisla
izegnoti dūt, pristokim jiems su knygomis su moklu,
su raginimais — ir isgelbekim biednysius anu
puse numirusiu Vietuwinku kudikus is wisla

Wis gywiaus,
Wis graziaus!
Stow saulute ant dangaus!
Tewiske mus' tu senoji,
O tik wisados jaunoji,
Prisikeltie, dziaugkies wis!
Prisikelti reik,
Bus welkos weik,
Bus pawasaris!

Greitai prisikelt,
O linksmi atzelt,
Jau ne kaip pirma,
Tewiske tu mylima,
Bet linksmians,
Bet zaliaus!

Jau smutnybe pasiliaus.
Tewiske mus' tu senoji,
O tik wisados jaunoji,
Prisikeltie, dziaugkies wis!
Prisikelti reik,
Bus welkos weik,
Bus pawasaris!

Jau tarp rupesties,
Balsq gywasties
Mes girdejom sen,
Kurs mus ir wisus grauden:
„Atsimk,
O nepyk!“

Diems laq žada, laiko syk.
Tewiske mus' tu senoji,
O tik wisados jaunoji,
Prisikeltie, dziaugkies wis!
Prisikelti reik,

praryjancio pragaro negywu, tiktay del nesupra-
tino arba del tufczio pasididziawimo wirfutiniu
budu pasluy daryti pawidaliu.

Kokiu budu Waliskoji kalba bey gimine di-
dziojoj' Britanijoj' pries wisla apimancze itelme
angliskosios kalbos laikosi druta ir sweita? Tik-
tay ir wienintelej nedeldieniskomis suilemis.
Pradekim ir mes tokias nedeldieniskas suiles.
Koznas, kurs moka, ir kuri jo krikščioniska šir-
dis ragina, te kweczia sawo kaimynus ir sawo
kaimyno kudikus ant nedeldienisku susiejimu, kur
jis kudikus senojoj', garbes wertojoj', sentewu
kalboje skaityti, o jey galima, ir rasyti mokis.
Rods ney wiens jam uz tai ney jokios algos cze
ant žemes ne dus. Ale ar tai wyriausias daitks,
cze toks algininks arba sambininks buti? Ar ne
daug geriaus, (jau seney tai priminiau), ant
sawo dwašiklos czesniēs tūs kwesti, kurie ne gal
mums atlyginti, kadangi musu Ižganitojis sako,
kad tada mums atlyginta bus teisyju prisikeltie?
Alga rods tokiems ne galim dūti, ale tikt knygas
ir wisokiq pasalpa, ir del to dalyko uzmanymim
ne apmainymq, ale pridętkq musu istati, apie
kurie pasluy kalbesime.

Tai bus atgawinims jau puse numirusiuju
arba galim ir sakyti, dar puse gywusu
Vietuwinku, arba, geriaus sakant, ju kudikiu.
Jus paczius ir dar wisokais budais galime
atgawinti. Jiems dar maczyja, ant to pasi-
godimo, buk, Diewe apsaugok, wyriasybe norinti
Vietuwinkus numarinti, aiskiey priestaraujant
prisaukti: Tokiu budu galite bijotis mielosiūs
wyriasybes?! Todėl mislijat, kad reikiant pa-
lianti Vietuwinku but?! Ar nezinot, kad musu
Ižganitojis ir seip liepia nesibijoti žmoniu,
kurie tiktay kunq, ale niekad ne gal dusiq nuza-
winti. O jey keli žmones dabar rods ilgay po
musu Ižganytojo częso, ir isbrade yr tq kunq,
ir dusiq arba dwaše nužawinti, tay rasi keli
žmones ant sawo rofundos tai darys, ale mes
tikt niekados sawo mielaje wyriasybe ne noretume
kalq laikyti tokio baijans nusidėjimo. Diewe ap-
saugok. Jei jau Rains ir po jo koznas tiktay

Bus welykos weik,
Bus pawasaris!

Kur prispauštojas?
Kur pabaustojas?

Jau nespaus, nei bans.

Minkštą ors wis pucz lengwiaus,
Jau ziema
Tolima,

Jau žole wel matoma.

Tewiškė mus' tu senoji,
D tik wisados jaunoji,

Prisikeltie, džiaugties wis!

Prisikelti reik,
Bus welykos weik,
Bus pawasaris!

Su sena kalba
Musu Lietuwa

Jū gražiaus atžels,

Lyg marti jau prisikels.

Wis gražiaus,
Wis liuksniaus —

Diews žegnos mus iš dangaus.

Tewiškė mus' tu senoji,
D tik wisados jaunoji,

Prisikeltie, džiaugties wis!

Prisikelti tū jau,
Jr welykos jau,
Jr pawasaris!*)

Dras G. J. J. S. iš/Gr.

*) Šita giesmelė per welai gawome, idant butum, kaip reikėjo, pirm welyku patalpiti galėj. Bet dėl jos swarbumo neuorėdami ją palikti nepatalpiti dabar priėmėm. Nėdytė.

wieno žmogaus, tiktay kuniklas mizudytojis kartuntą išgastinę rofundą dūti turės, ką satysiu apie tą žmogų, kurs pirma užmane, ne wieną žmogų, bet wieną wisą nekaltą giminą, o ne kuniklay tiktay, bet ir wpaczey dwasiklay nužudyti, ir apie ložną, kurs jam paslyd daryt norėtu? Ar toks ne butu užsipelnęs paties Judošaus Jskarioto draugu buti anoj Dziudekoj, anoj baifiausioj wietoj giliausiojo dugno, kur didysis Dantis sawo pagirtūse aprašymūse aną Jbganytojo išdawęją pacziūse amžimūse ledūse degant, ir tam patim czėje šaltant, paguldė?

D tokiu išgastingu nusidėjimu ar tu, nežineli, wieriji, kad musu garbingos wyriausybes žmones galėj nukalsti? D ar to dėl iš baimės misliji, kad reikiant atšikirti nū brangiosios tewonyštės sawo garbingū sentewiū? Diewe apsaugok! to dėl tikt ne nusimik, ir ne įartik musū garbingą wyriausybę toka neteisi baimė, bet wyriausybes teisybe bey weilingumu tikray pasitėdams, pasilaityk sawo kalbą ir sentewiū atšiminimus."

Beje, tokiems dar maczyja prisaukti: „Ar nežinai, kad per tawo nerupestingumą, kurfai jau ne pasiprocewoja, reikalingais išguldymais swetimay primokintosios kalbės tikrą išmanymą sawo kudikiams parupinti — ar tu bene ne žinai, kad tokiu budu ans reikalingasis rašys tarp mislies bey žodžio, be kurio ney joks sweikas dwasiklas gymastis negal atširasti, weik bus suplyšęs, o kad tada tawo kudikei daugiausey tiktay žodžius be mislies, ir (ant antrosios pusės) wis tamšyn einanczes mislis, be tikrū žodžių ant ištartimo teb' turės, o kad jie tokiu budu neatgrajintinay ant amžio amžių tikray papaliti turės?

Tokiems, dar nors pusgywiems, ir maczyja atkartinay prisaukti: „Ar tu sawo giminės ir pradėsi giedėtis? Ar ne žinai, kad senieji pagirtieji karžyzei ir walbonai iš tawo giminės file, kurie iski wisa Gyropą padrebėdino, Lietuwninkū wardą tiktay minawojant, o kurie tikt wēl Gyropą prieš Totorū baifiusius twanus taip karžygiškay apgyne? Ar nori giedėtis tōs giminės, iš kuriōs Gedimins, Algierds, Restutis, Whtautis file — beje iš kuriōs musū Karalius ir Ciecorius pats yr' files?“ (Toliaus bus.)

Jš Lietuwas.

Jš Tilžės. Tilžės Miamuno tiktas jau gatawas, norint wandū ir dar toks augstas ir fromē taip labai smarfi yra. Žmonės ir wežimai gal dabar per tiltą be užtrukimo keliauti. Kupczui ir laukininkui labai laukiamas buvo tilto pastatymas.

— Nekuriam ufininkui iš Ekroblynu taworai ant turgaus įpirkti, praėjusiąj subatą nū wežimo tapē pawogti. Jis buvo atsitolines ir wežimą prižiurėjimui keliu žmoniū palikęs. Sugrižęs neberado nei taworu nei prižiurėtoju.

— Sklowerio lentu piauamane malune nekurfai darbininkas Kazotatis medj prie piuklo bepristatydamas malkos skeliaudos, kuri atplyšo, taip smarkei į kaulolę tapē tropytas, kad beweiß apalpes po piuklais pakliuvo. Jo kaulolę yra įlaužta, o jis pats į ligonbutį nugabentas.

Jš Smalininku. 1. aprili wienas dywinai įsirebęs nepažįstamas žmogutis dar dywinesnę žalią skrynūtę ties wienais, kaip rodesi, prastotais namais atšargei padėjęs greitai pasišalino. Žmonės tai patėmyj pradėjo aplink tą butą rinktiesi, ir žodžei „nyjilistas“, „dynamitas“ buvo girbdimi. Nėkas nėdrįšo tą skrynūtę užgauti ir dar jū mentiaus ją atdaryti. Weik wienof wiens įsitraukęs jaunas vyras per pulką persiweržęs, žodžeis: „Kas czia dynamitas!“ skrynūtę wisiems ant išgascio į sieną smogė. Butas nepasiplaisino, kaip wisi mislįjo, bet tik skrynūtę sutruko, ir smiltys iš jos išbiro.

Jš Lazdynu. 1½ mylios atstu šancziamė kieme R. tapē policistu wienas dywinas kugelis įtrauktas, kurfai rodesi netikru pinigū pagatawojimui buvo wartojamas.

Jš Szirwintos. Czionai nekurfai bernas godžei septą lydelę bewalgydamas ir ašalą įrijo. Po trumpos walandos baifiu užspringimo smercziū mirė.

Jš Kraupiško. Žybartiūse prie wieno ufininko wagys wieną walarą į kulnę per kaminą įsiweržė, kaip wyriškėi buvo į kaimynus išėjė. Motriškostios nusigandusiosios wienoje stuboje užsidarė. Wagys tokiu budu be baimės wisą pakrautę, kur šmotas lašiniū su kumpeis palabytas buvo, iškraustę pabėgo.

Jš Jzrucio. Pirm trumpo czėšo nekurfai gelžkelio urėdininkas gromatą su 4,50 mk. ir fitu rašymu gawo: „Aš pirm trumpo laiko gelžkelį su tais pinigais prigawau, be biljeto waziūdamas. Dabar budamas įstangoje, siuncziū sawo skola.“ Urėdininkas tūs pinigus Karaliaucziaus gelžkelio urėdytei atidawė.

Jš Melaukiu. Czionai bernas nekurio ufininko budamas prie medžiū užkrowimo ant pagalbos taip nepalaimingai wieno kamėno tapē tropytas, kad parpūlęs sawo dwasę išleido.

Jš Rusnės. Nekurfai tēincziaus pagalbininkas iš Sausgalwiū ir ufininko sunus Kraujutis iš Rusnės per pirmąj welyku šwentę walthyje Miamunu sugriždamu, wėjo tapē apwerstu. Pirmasis nuslendo, o antrasis wos ne wos išsigelbėjo.

— Pradžioje šio mėnesio Ragininku kieme našlė Szulcėnė naktje 3 plešiku tapē užpulta. Ji pati ir sunus tapē surištu. 400 markū pinigais ir wisofiu wercziōs daigtu drauge ēmę, pabėgo plešikai. Wieng tu plešiku pasijetė našlei išpažiti. D tasai jau ir suimtas yra. Yra tai senas baudžiawos kalinys, kurfai su ištisiu peiliu gynėsi. Ritus dar nesugawo.

Jš Klaipėdos. Nekurfai darbininkas norėdamas iki sawo darbawietės, kuri netoli arcziausiojo štacijono buvo, su trukti waziūti, užšėdo ant wežimo lipinės. Numanydamas prawaziūšęs, šoko žemyn ir taip nelaimingai pūlė, kad su wiena koja ant wėžiū parėjo. Roja paliko nuwaziūta.

— Kaip greitai smertis kartais užklumpa, šisai atsitikimas rodo. Kapteinis Dobrizaitis su garlaimiū nū lašiu žweybos parwaziūdamas ant bartos buvo pasišėdęs. Sykiu nuwirto ir wilynys prapūlė. Norint weik iškilęs ir pradēm tapē ištrauktas, wienof jau šisai buvo lawonu.

Jš Karaliaucziaus. Czionai nekurfai karziauninkas baifiu budu prieš wieną sweczį, kurs jo gaspadoje buvo nepakajų keles, pasigiežė. Jis ant ulyczios sawo priešininko kudiki sutikęs, baifei jį pradėjo mušti. Žmonėms susiradus ir pradėjus ant jo padurmai eiti, jis wos ne wos paspėjo į wienus namus išprusti. Kudikio tēwas prieštotsanwalto apie tai pranešė. Korawonė neišliko smarfininkui.

Jš Joanisburkio. Nefenei pranešėme, kad czionai wienas wilkas tapē užmuštas. Dabar yra žinoma, kad ir antrasis, kurs su anūmi kruwoje radosi, jau pribengtas.

Jš Allenšteino. Per ženklus šio mēsto štotsanwaltas pranešė, kad kupczelninke Ritterbautėnė baifiu budu nužawinta.

Jš Mozurijos. Baifi nepalaima nusidawė praėjusią nedelę netoli Augustawos mēstelio. Wienas labai godus ufininkas buvo sawo trobas už labai augštą prefią į ugnies skrynę išpirkęs. Jdant jis įpirkimo pinigūs gautu, ir kad ant jo paties nėko pikto nebutu mislįjama, jis uždegė gywenamąj trobą sawo kaimyno. Abiejū ufininkū dvarudu nudegė, bet bėda, kad prie tos ugnies ir trys žmonės sawo gymastis patrotyjo; butent kaimyno pati su du kudikeis nepaspėjo iš lieptū išsigauti. Ju subdegusius kunus petnyczioje palaidojo. Piktadėjis matydamas, ką per sawo godus geidawimus padaręs, neturėjo nū sawo įgžinės pakajaus ir pats wyriausybei apie tą wiją pranešė.

Bamokslai.

Kaip žinoma, randasi iš tauku su kitomis pridėtomis padaryto swiesto, kuri nū tikrojo swiesto sunku yra atšikirti, įpaczei tada, kad šisai su gretinės swiestu suminkytas. Dabar ale išrado nekurfai Amerikonas, kad su žiuronu, padarytąj arba sumaišytąj swiestą nū tikrojo atšikirti galima yra. Per žiuroną žiurint, išweizd czystasis swiestas žalintelis ir yra wienkrosotis, padarytasis arba su pridėtomis sumaišytasis swiestas ale wisai margas pasirodo. Mostykla.

Turgaus prekos.

nū 9. aprilio.

	Tilžėje		Klaipėdoj.	
	m. pf.	m. pf.	m. pf.	m. pf.
Kwieczci	7 70	8 30	6 —	6 50
Angei	5 30	5 50	4 70	5 —
Miežei	5 60	5 80	4 —	4 50
Awizos	4 70	4 80	2 50	2 80
Žirnei, baltieji	5 50	6 —	6 —	6 50
Žirnei, raitieji	7 50	8 50	6 50	7 —
Poputes	1 70	2 30	1 30	1 50
Sėmėnei už naujajį šepelį	8 —	9 50	—	—
Žymotai už centnerį	20 —	24 —	—	—
Kiaufėi už lapą	2 25	—	2 40	—
Pywas už 100 lyteriu (bavr.)	24 —	—	—	—
Brangwlynas	už 100 lyt.	24 —	—	—
	už 1 lyterį	— 25	—	—
Swiestas	70 —	80 —	80 —	90 —
Kiaulena	50 —	60 —	50 —	60 —
Žantėna,	35 —	50 —	40 —	50 —
Werkėna	35 —	45 —	30 —	50 —
Awincziana	35 —	40 —	40 —	50 —
Grustiėnė, prašta	17 —	—	—	—
Awizū krūpai	22 —	—	—	—
Szianas	2 —	3 —	2 —	2 50
Sziaudai	—	—	1 75	2 —
Sziaudai už lapą	21 —	24 —	—	—
Linai už centnerį	—	—	32 —	—
Malka, kieta	—	—	44 —	46 —
Malka, minkšta	—	—	40 —	44 —

Supczystės atidawimas.

Ferdinand Eckert Tilžėje,

wofiškoje ulyczioje 6 num.

Kitu užsiemimu delei, aš nū šios dienos sawg apstingai aprupitą taworu logarį

wisotinau išpardawoju.

Mano logaris pasidaro iš naujaušiu zortu kleidu ceikiu, bukšķingiu ir cežiū wiršutinoms sermegoms ant pawafario; taipjau randasi bumbuliniu taworu, skalbiniu daigtu, šlipsu, lytaus ir saules žirnu tik wien pagal modą pritinkancziamė pasilaikime.

Išpardawojimas mano taworu dūda labai retai atsitinkanczią progą ant tikrai pigiu išpirkimu ir norėcziau, kad mano logaris kū greicziausei išsitustintu. Prekios yra nusistebėtinai pigios ir prašau aš, mano tikrai wierną išpardawojimą nepalikti neįstėmytą ir manę aplankyti.

Ferdinand Eckert, wofiškoje ulyczioje 6. num.

Prūd. Kromas tūjau parsamdytinas, taip jau repositorią kaip ir kitus įtaisymus pardūti ketinu.

SĖKLU!

Runkelrewes, tikras oberdorferinis,
runkelrewes, tikras geltonas leutowiceriškas,
runkelrewes, geltonas storas klumpucziąs,
runkelrewes, ilgas raudūnas milžiniškas,
runkelrewes, baltas cukorinias,
milžiniškas morkas, dirwos rewes,
 kaip ir sawo didelį logarį

daržowiu bei kwėtku sėflu,

tik wien šwiežus dygstanczius grūdus, prisiulo už labai pigias prekas

Carl Pieck

Tilžėje, wofiškoje ulyczioje 23.

Prūd. Minėtos sėklas ir Ruku bazūnczieme Pieck'io kucpzyštėje gawnamos.

Neabejotinai

pigiausiu išpirkimo wieta ir didziausias išsištirimās.

Sznotas wasariu pirštiniu, koku 300 ducu, iš šilkū ir tryko nū 10 pf. iki 75 pf.;

dailiu korzetu nū 0,75 mf. iki 3 mf. dailiu petnešiu už 50, 75 pf. ir t. t.; portmaneciu iš skuru nū 10 pf., puikėsnias zortas 50 iki 75 pf.;

žėgoriaus lencingelin, delmou peilū, šankštū, peilū ir šakiū, lazdu, kelionės kupertū, guminiu skalbinū, šlipsū, kaip ir wisokiu kitu galanterijos taworu nusistebėtinai pigei. Sėlis sykius išpirkēs persiliudyti nū pigumo ir wėrnūmo mano krome.

M. Hackelberg

Tilžėje, dabar wandens ulyczioj 28. Kožnas kudikis kromą paroda.

Iszpardawojime

prisiulau už nusistebėtinai pigias prekas

pumpucziū (knyptū) ir wisokiu siuwimo priewolu, wilnu ir bumbulu, peilū ir šakiū, stiklo ir asfenides taworu, saules ir lytaus žirnu, wisokiu pirštiniu, guminiu skalbinū, tapetu, langū priekabu, lampū ir zerkolu.

F. W. Fagenzer,
 pirma A. Migge,
 Tilžėje, wofiškoje ul. 64.

Lietuwiszka gramatika

parašyta kunigo Mikolo Miežinio, gawnama už 50 pf. knigu spaustuwėje **Weyerio & Arnoldto** Tilžėje Dammstr. 2.

Garbingus Lietuwiniukus paatinu ant mano material- bei kolonialtaworu kucpzyštės

su brangwyo distilacijonu ir meldžiū reikalui atsitropjant meilingai manęs atsiminti.

A. Kalwaitis

Tilžėje, wofiškoje ulyczioje 28. num.

Gatawu patalyniu nū 21 mf.

prasidedant,

Patalu plunksnu nū 1—1,20 mf.

už swarą.

Ruku 2,50—3,50 už swarą,

Wisitu plunksnu 30—40 pf. už

swarą,

Neplešytū žasiū plunksnu nū 1 mf.

iki 1,20 mf. už swarą,

prisiulo plunksnu kucpzyštė

M. Markowsky,

pirma J. Stern.

Tilžėje, augštoje ulyczioje 90.

Subatoje kromas yra uždarytas.

Parwincziā, presawimo bei kemišto plowimo anštaltas

nū

A. Wawries,

Tilžėje,

Langasēs ir aukštaliu ulycz. kampe.

prisiulo ant parwawimo wilnu, giju, bumbulu ir šilkū wisūse mudos parwūse, kaip ir plowimui bei parwiniūmi wisokiu žiuponiū ir pomu drabūziū, išardytu ir neišardytu. Namini ceikei tampa gerai presoti, kaip ir naminiis milas weltas.

➡ Pigiausios prekas. ➡

Wisokiu zortu

silkiu

prisiulo pigiausēi

R. E. Broschell,
 ant žuwiu turgaus.

Lauku, kwietku ir daržowiu

sėflu

šwiežeis dygstanczeis grūdais prisiulo

Zander & Brosius
 Tilžėje.

Kraicziamis

prisiulo didziame išsištirimė porcelanio, kafijos ir tyjos rylkus, stalorylkus kaip ir prie prausimo reikalings rylkus, stiklu ir kristalio tawornū po wėrniausio paslužjimo už tikrai pigias prekas.

William Born,
 Tilžėje,

Nr. 3. Wasserstrāse Nr. 3.

Prie didesniūje išpirkimu prekas dar ipaczei numazinu.

Parwus

dėl parwawimo wilnu, bumbulu, giju, audimu, naminiu milu ir kitko su wartojimo pamokinimu pirksi pigiausēi prie

J. A. Roeder Tilžėje,
 kaip ir jo kucpzyštėje Ragainėje.